

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska
zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za iso-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
belo tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda Din 1.—. V oglašnem delu stane pe-
titna enostopna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 70.

Sreda, 2. septembra 1931.

Leto VI.

Okoli edinstva v delavskem strokovnem gibanju.

Dne 20. t. m. se bo vršila pokrajinska konferenca delavskih strokovnih organizacij Dravske banovine. Velevažna je ta konferenca ne le z ozirom na utrditev organizacij doma, ampak tudi z ozirom na kongres Zedinjene zveze delavskih strokovnih organizacij (to je deželne centrale, katere člani so vse naše organizacije) v Zagrebu. Urssj, kakor imenujemo centralo kratko, je legitimna organizacija v državi, ki so jo upostavile na svojem kongresu vse svobodne strokovne organizacije, ki jih niso ovirale posebne opravičene ali neopravičene prilike k pristopu. To je naša centrala in za zgledno organiziranega se more smatrati samo tisti, ki ji ostane zvest. Tu ni prav nikakršnega izgovora. Če ima katera organizacija posebne želje, mora te želje in zahteve predložiti pristojnim forumom. Če tega ne stori, ravna torej drugače, vrši nedisciplino, izdajstvo nad celotnim pokretom. Edino to načelo more veljati za organiziranega delavca, če nima sebičnih namenov, ki jih ne bi smel imeti. Delavstvo se vendar ne more ozirati na sebične interese posameznikov.

Vse to smo že povdarjali v našem listu. Ni torej nič novega. Povdarimo pa zopet, ker je kategorična dolžnost delavskega strokovnega pokreta, da ima to načelo vedno pred seboj.

Strokovna komisija v Ljubljani je stavila predlog, da se Urssj in Orsj pobotata, to je, da se Orsj zopet priključi deželni centrali. V tej stvari naj posreduje strokovna internacionala. Strokovna internacionala je prevzela posredovanje. Posredoval bo eden najuglednejših strokovničarjev Leon Jouhaux (Zuo). Na zagrebškem kongresu, ki se bo vršil teden dni pozneje kakor konferenca za Dravsko banovino, bodo navzoči tudi mednarodni tajniki Mertens, Tayerle, Schifferstein, Tarnow in drugi. Toda ne samo z ozirom na to, ampak tudi z ozirom na delavske interese je važno, da Urssj in Orsj storita svojo dolžnost. Ta dolžnost pa obstoja v tem, da se doseže vrnitev Orsja v Urssj, kar ne bo težko, če je merodajen interes delavstva.

Strokovna komisija je stavila predlog za posredovanje. S tem pa ni postala sodnik v sporu. Sodnik ne more in ne sme postati, ker če bi to hotela, jo lahko pritirajo dogodki do tega, da napravi enak greh nad delavstvom, kakor se godi z vsakim drugim cepljenjem delavskih vrst. Naše organizacije so del Urssja in kot člani Urssja se moramo potruditi, da se vpostavi enotnost strokovnega gibanja. Strokovne organizacije v Dravski banovini niso tretji faktor v tem sporu, marveč le dejanski del Urssja in njegova moralna opora, da se lažje pride do ugodnega uspeha.

Ker se bo na konferenci v Ljubljani govorilo o tem vprašanju, pričakujemo, da bo Strokovna komisija precizirala svoje stališče s teh vidikov ter stavila na konferenci primerne predloge, ki naj varujejo potrebno disciplino naših organizacij, vendar pa pospešijo ureditev vprašanja. Edino to stališče moremo zavzeti, če hočemo stvari koristiti. I. M.

Bilanca enodnevnih portugalske revolucije izkazuje 84 mrtvih ter 426 ranjenih. Okrog 800 vstašev je aretiranih. V kolikor je zopet vpostavljen mir, se ne da dognati, ker še vedno ni promet z Lizabono vpostavljen.

Delavska stranka in nova angleška vlada.

Predvsem enotnost delavske stranke!

»Macdonald je pokazal pot reakciji Evrope.« (L. Blum.)

Nepričakovano in z bolešjo smo sprejeli vest o padcu angleške delavske vlade. Od začetka smo sicer vedeli, da je delavska vlada manjšinska vlada in da se zaradi tega ni mogla svobodno gibati. Za vsako socialno malenkost se je morala boriti in dajati tudi koncesije predvsem liberalcem. Čiste socialne politike, kolikor je mogoča v kapitalističnem družabnem redu, torej od delavske vlade nismo mogli pričakovati. Vendar smo pa jasno opazili, da je vlada imela iskren namen, da koristi delavskemu razredu in je marsikaj tudi uresničila. Z dvema proračunoma, ki ju je Filip Snowden kot finančni minister predložil parlamentu in izsilil njiju sprejem, so bile sprejete mnoge ugodnosti za delavstvo v najhujši gospodarski krizi, zlasti pa, da parlament ni imel poguma, da bi jih bil poslabšal.

Največjega pomena pa je bil vpliv angleške delavske vlade na zunanjo politiko. V petih letih vladanja konzervativca Baldwin, ki je paševal pred Macdonaldom, je po vseh deželah napredovala nacionalistična in fašistična reakcija, ki je imela iz Londona nekakšno tajno potuho. Zato je nastala ob Macdonaldovem in Hendersonovem nastopu vlade za ves socialistični in demokratični svet nova doba oddiha. Opomin, da naj se zbero proti reakciji vse sile. In stremjenje po razorožitvi, po sporazumu narodov; tukaj sta bila duševna voditelja Macdonald in Henderson. V njiju rokah je bila doba novega duha, povsem novega, ki naj zaveje v svetovni politiki. Ta veliki pomen angleške delavske stranke je še posebej povdaril mednarodni kongres socialistične delavske stranke na Dunaju.

V juniju 1929 je Macdonald nastopil s svojo vlado. To je bilo takrat, ko se je že močno pojavljala gospodarska kriza. Nastajala je nezaposlenost in večali so se izdatki za socialno skrb. Finančne spekulacije bank so spravile v zadrego tudi najmočnejše banke, stebre kapitalističnega gospodarstva in grozilo je, da nastopi devalvacija angleškega funta. Tako se je zgodilo, da je postala delavska vlada ovirana ne le od notranjih opozicijskih političnih strank, marveč tudi od mednarodnih velefinanc, ki so pričele izpodkopavati angleški kredit. In iz Amerike so finančniki diktirali, da dajo pomoč samo, če sodelujeta tudi liberalna in konzervativna stranka v vladi.

Težko se je vmešavati v notranji razvoj angleški. Čudno pa je, kaj je moglo prisiliti Macdonalda, ki je vedno odklanjal kakršnokoli koalicio, da je vstopil v koalicijsko vlado. Težko je razumeti prave razloge, ker pač nimamo nobenih razlogov, da bi dvomili v Macdonaldovo ali Snowdenovo socialistično iskrenost. Izreden položaj, izredne razmere so morale Macdonaldu notranje diktirati, da sprejme to odgovornost, ki je v javnosti ne more opravičiti. Macdonald je tu nehoti olajšal operacijo finančnikom, da lažje pridobijo vpliv na državno politiko.

Macdonalda podpira v novi vladi okoli 30 poslancev delavske stranke. V opoziciji se nahaja torej velika večina poslancev.

Neprijetno je, da je moral nastati razcep v delavski stranki. To, kar

bo sklenil parlament pod novo vlado za sanacijo državnega proračuna, bi bili lahko sklenili konzervativci in liberalci tudi sami brez Macdonalda. Po naših pojmi in umevanju delavskega gibanja je enotnost delavskega gibanja najdražjoceneje, kar ima delavstvo po vsem svetu. V tem oziru torej ne moremo imeti drugačne sodbe, kakor da so pristaši angleške delavske stranke, ki so krenili pot proti večini, vendarle kršili potrebno disciplino. Delavska stranka bo o tem na kongresu tudi razpravljala.

Stališče je delavska stranka precizirala v posebnem manifestu.

V naslednjem podajamo glavne misli tega manifesta:

Manifest angleške delavske stranke.

Iz manifesta, ki ga je izdala delavska stranka proti novi koncentracijski vladi na angleški narod, moramo navesti nekaj glavnih misli, da predočimo, kako prosmatra stranka položaj s svojega stališča.

Delavska stranka odklanja predvsem vsakršno odgovornost za novo vlado. Nova vlada hoče izpremeniti politiko, ne zaradi pomanjkanja dohodkov ali ker ji ni mogoče skrbeti za nezaposlene, ali ker ni proračun v ravnotežju, ampak glavno, ker so finančni krogi mnenja, da bi Anglija dajala slab zgled drugim deželam, če bi obdavčevala bogate z namenom, da skrbí za uboge.

To je popoln prevrat dosedanje narodne politike.

Za opravičilo svoje politike poslabšanja socialnega skrbstva navaja finančno krizo, ki je bila v resnici namenoma povzročena s senzacionalnimi vestmi v delu časopisja in z obsežno mahinacijo poostrena, da je zbujala v inozemstvu utisk, da se nahaja Velika Britanija pred bankrotom.

Te vesti so pa popolnoma neresnične. V inozemstvu je naloženega štiri milijarde funtov angleškega kapitala. Velika Britanija je še vedno največji upnik in nje kapital narašča. Davčna zmoglost države še ni izčrpana. Anglija bi z mobilizacijo svojega lastnega kapitala v inozemstvu lahko zmagala svoje domače težave. Dalje bi lahko odgodila začasno odplačevanje dolgov, obdavčila vrednostne papirje s stalnimi obrestmi in obdavčila razne rente ter konvertirala vojne dolgeve.

Predlogi, ki imajo namen delati prihranke na račun ubogih, niso samo krivični, marveč tudi negospodarski in nezdravi. Povečali bodo nezaposlenost in povečali glavni vzrok krize, kupno nezmožnost množic. Zmanjšanje plač državnih in občinskih nameščencev so izkušnja, da se utegne enako postopati v vsej industriji, kar more vesti le v bridke spore in kaos v industriji. Velika Britanija, katere socialni življenjski položaj in socialno skrbstvo je mnogo pripomoglo k socialnemu položaju po vsem svetu, naj prevzame sedaj vodstvo v procesu, ki gre za tem, da poslabša življenjski položaj po vsem svetu.

Le dejanski odpor delavskega gibanja more preprečiti to nesrečo. Sedanja kriza je v glavnem del večje krize. Zavzemanje delavskega gibanja za nacionalno okrepitev in mednarodno sodelovanje in obenem novo preračevanje problema dolgov in reparacij je edini temelj za upostavitve kredita in blagostanja sveta.

Končno apelira oklic na angleški narod: »Vsi možje in žene, ki imajo dobro voljo, morajo nastopiti z vsemi silami proti novi vladi ter priskočiti na pomoč delavski stranki v borbi za resnično narodne interese ter za izboljšanje gospodarskega položaja in za boljši socialni red.«

Konferenca delavske stranke je obenem sklenila, da se prične takoj pripravljati na nove volitve v parlament.

Zasedanje Društva narodov.

V ponedeljek je pričelo 64. zasedanje sveta Društva narodov, dne 3. septembra se bo vršila plenarna seja evropskega odbora, dne 7. septembra bo otvorjeno 12. zasedanje Društva narodov, ki mu bo sledilo 65. zasedanje sveta Društva narodov.

Ta številna zasedanja v Ženevi ne bodo prinesla posebnih dogodkov, pač pa je verjetno, da se bo razpravljalo o pripravah za razorožitveno konferenco bodoče leto. Vsekakor bodo tam razčistili vprašanje, ali žele, da razorožitveni konferenci predseduje Henderson, ki ni več član angleške vlade, ali ne. Očividno se Henderson brez pritiska ne namerava odpovedati predsedstvu razorožitvene konference; pritisk pa utegne priti le od vojne industrije in finančnega kapitala, ki to industrijo podpira.

Vsa druga vprašanja, ki pridejo tam v razpravo, so le nadaljevanje problemov, o katerih se je že govorilo in ki jih diplomacija jako počasi rešuje. — Se pač ne mudi!

Manjšinski kongres v Ženevi.

V Ženevi se vrši sedmi evropski manjšinski kongres. Na kongresu je zastopanih 40 manjšin iz 14 držav.

Pogodba o socialnem zavarovanju med Avstrijo in Jugoslavijo.

Decembra meseca lani so se že pričela pogajanja med zastopniki avstrijske in jugoslovanske vlade glede sklenitve vzajemne pogodbe v socialnem zavarovanju. Končna pogajanja so se vršila od 8. do 20. junija t. l. Izmenjava ratifikacijskih listin se bo pospešila s tem, da se ustavnim potom odobre. V četrtek, dne 27. m. m. sta pogodbo podpisala za Avstrijo podkancler dr. Schober in ministrski svetnik dr. Kerber.

Ratifikacija te pogodbe je resnjava.

Bolgarska vlada pred krizo.

Bolgarska Malinova vlada utegne podati demisijo, če se spor z Bolgarijo in Grčijo ne reši ugodno. Njegov naslednik bi bil Mušanov. V Bolgariji so pričeli iznova malenkostni strankarski spori, ki ne morejo imeti drugih posledic kakor — nezdrave razmere.

Maniu se vrne v politiko.

V soboto se je vršila konferenca caranistične organizacije iz Mutenie, ki je sklenila, da pozove Maniu, da zopet prevzame vodstvo stranke.

Henderson ne odstopi.

Henderson predsednik razorožitvene konference.

Hendersona so vprašali, če name-rava odložiti predsedstvo bodoče razorožitvene konference. Izjavil je, da predsedstva sam ne odloži, ker ipak lahko predseduje konferenci, čeprav delavska vlada ni na krmilu. Ali bo imel čas ali ne, je odvisno od volitev v Angliji. Henderson ima upanje, da pride delavska stranka v kratkem zopet na krmilo. Sedanja nacionalna vlada utegne vladati le kakih pet do šest tednov.

Volitve na Angleškem že novembra meseca?

»Morning Post«, glasilo sedanje angleške vlade, pravi, da se izvrše ta teden nujne priprave za otvoritev parlamenta. Čimprej se bo izvršilo glasovanje o potrebnih zakonih in izvolil proračunski odbor. Nato se razpusti parlament in utegnejo biti nove volitve že novembra meseca.

Macdonaldova nova večina.

Pogajanja strankinih klubov v parlamentu so pokazala, da ima nova vlada nad 50 glasov večine. Konservativci in liberalci bodo vsi glasovali za vlado. Vseh glasov v spodnji zbornici je 612. Vladna večina bo najbrže takale: Konservativci 261, liberalci 55, delavska stranka 6, neodvisni liberalci 3, drugi neodvisni 6.

Vladna večina šteje po tem razpoloženju 331 glasov. V opoziciji pa ostanejo: Delavska stranka 272, neodvisni 9. Opozicija šteje torej 281 glasov.

Snowden in Thom Shaw

se umakneta iz političnega življenja.

Finančni minister Snowden javlja v posebnih pismih predsedniku vlade in volilcem svojega okrožja, da po poteku te poslovne dobe parlamenta ne bo več kandidiral. Snowden je bolan in 67 let star, zato se odreka političnemu delovanju. Odstopiti je hotel že ponovno.

Tudi Thom Shaw, vojni minister v delavski vladi, je tudi izjavil, da po razpustu parlamenta ne bo več kandidiral, marveč se bo rajši posvetil delovanju mednarodne federacije tekstilnih delavcev, katere tajnik je.

Alfonz na Čehoslovaškem. Bivši španski kralj Alfonz je prispel te dni na Čehoslovaško, kjer bo gost kneza Metternicha. Alfonzova prtljaga sestoji iz 40 kovčkov, ki vsebujejo med drugim mnogo lovskih pušk.

Drakonične odredbe vlade na Portugalskem.

Portugalska vlada je sklenila, da zaradi pogostih uporov izpremeni režim. Predsednik Carmone je objekt uporov. Vlada bo pregnala razne upornike na otoke (Mussolini!), uvedla strogo cenzuro (nagobčnik) ter omejevala zborovanja. Poleg grožnje s temi odredbami pa apelira na patriotizem. Čudno je res, da na Portugalskem že toliko let ne znajo vladati z narodom, to je, z demokratičnim režimom.

Macdonald pozvan, da odstopi.

Organizacija volilnega okrožja, v katerem je bil Macdonald izvoljen za poslanca spodnje zbornice, ga je pozvala, da odstopi.

Iz tega je razvidno, kako odločno zahteva angleško delavstvo disciplino za svoje člane. Macdonald je bil 1909 ustanovitelj delavske stranke, danes je pa kršil disciplino, dasi morda po svojem notranjem prepričanju v interesu delavstva, mu ista organizacija odreka zaupnico.

To bodi šola za delavske zaupnike!

Doma in po svetu.

Ogrska in morilca Erzbergerja. Pred desetimi leti je bil zavratno umorjen nemški politik Erzberger. Morilca sta ubežala. Preiskovalne oblasti se tistega dne niso nikamor genile. Več ur so bili policijski psi na morišču, preden so pričeli zasledovati morilca. Medtem pa je že dež izpral sled. Pet ur po umoru sta se mogla morilca z rednim vlakom s postaje Oppenau odpeljati, čeprav je državno pravdnistvo že tri ure prej vedelo, da sta morilca dva mlada gospoda od 20 do 30 let. Poizvedbe so dognale, da sta rezervna častnika Schulz v. Saal-eld in Tillissen iz Mannheima izvršila zavratni umor. Sled je vodila v Monakovo. Takrat pa med badensko in bavarsko vlado niso bile prav prijateljske razmere in tako se je zakesnilo potovanje Offenburškega preiskovalnega sodnika v Monakovo za več dni. Če bi ta zamuda ne bila, bi bili oba morilca zajeti v Monakovem. Preiskovalni sodnik je v Monakovo prispel eno uro po njej begu. Našla se je potem za njima sled na Ogrskem, kjer sta bila tudi ugotovljena. Tamkajšnja policija jima je prvotno odvzela revolverja, pozneje pa zopet vrnila. Toda ne le to. Madžarska policija je izdala obema morilcema tudi potne liste na napačna imena. Od takrat sta izginila, sled za njima je zabrisana.

»Arbeiter-Zeitung« zopet dovoljena. Kakor doznavamo, je notranje ministrstvo zopet dovolilo v naši državi dnevnik socialdemokratske stranke na Dunaju, »Arbeiter-Zeitung«. Po daljši prepovedi bo toraj ta simpatičen dnevnik zopet prihajal v našo državo. Kakor znano, je bila baš »Arbeiter-Zeitung« med vojno v Avstriji edini nemški list, ki je ves čas simpatično pisal o Jugoslovanih, se zavzemal za njihove preganjance ter ponovno obsojal nacionalne persekucije med Jugoslovani. Radi tega je bila tudi večina slovenske inteligence med vojno, ki ni bila avstrijakantska, naročena na »Arbeiter-Zeitung«. Tudi zadnja leta stoji »Arbeiter-Zeitung«

kot glasilo socialdemokratov vedno v vrsti onih, ki so za prijateljske razmere z Jugoslavijo in je vsled tega tudi vedno zelo ostro pisala proti onim, ki se skupno z avstrijskimi monarhisti ogrevajo za minule avstrijske razmere. Naši vodilni časopisi so vsled tega zadnje mesece, ko je še bila »Arbeiter-Zeitung« prepovedana, tudi ponovno prinašali izvlečke iz člankov »Arbeiter-Zeitung« in celo uradna poročila »Avala« so mnogokrat citirala mnenje »Arbeiter-Zeitung« o dogodkih v Jugoslaviji, ne samo zadnje mesece, ampak tudi lansko leto. Simpatični dunajski dnevnik se bo toraj gotovo zopet razširil po Jugoslaviji, ker je tudi sicer vzorno urejevan in gotovo najboljši avstrijski dnevnik.

Tudi v Gradcu lepa zmagà pri volitvah obratnih svetov. V graški tovarni vagonov so se vršile volitve v obratni svet. Od 610 oddanih glasov sta bila veljavna 602, od katerih je odpadlo 525 na svobodno strokovno organizacijo, ki so dobili od 10 mandatorov 9. Heimwehrovci pa so dobili za 77 glasov 1 mandat.

Kapitalizem še ni zrel za revolucijo. Vodja nemških komunistov Remele je v petek, dne 28. avgusta, povabil časnike, da jim poda nekatere izjave o najbližjih ciljih komunistične stranke. Jedro njegovih izjav je bilo ponovno zagotavljanje, da komunistična stranka ne namerava nikake oborožene vstaje. Istotako je Remele zanikal, da bi njegova stranka vzdrževala teroristične skupine. Stranka nima tudi s političnimi umori nič skupnega ter zlasti ni niti od daleč v nikaki zvezi z najnovejšimi umori (na Bülowplatzu). Končno je Remele izjavil glede revolucionarnih namenov, da kapitalizem še ni zrel za »šturm«. Zelo značilna je ta izjava. Že preko 10 let se v enomer trobi, da je svet že davno zrel za revolucijo in če se ista še ni izvedla, da so tega krivi edino izdajalci socialpatrioti (socialisti).

Podpiranje brezposelnih deloma v naravi. V Nemčiji razmišljajo, v

Manifestacija socialistične mladine za mir

Veličasten dan nemške socialistične mladine v Frankfurtu.

Mladinski dan nemške socialistične mladine, ki se je vršil v nedeljo, dne 30. avgusta, v Frankfurtu, je bil ob ogromni manifestaciji zaključen. Veličastna povorka, katere se je udeležilo nad 30.000 mladincev, se je formirala na Opernplatzu, nakar se je ob vzkliranju številnega občinstva, ki je tvorilo špalir, razvila proti stadionu.

Predsednik skupne razorožitvene komisije mednarodne strokovne zveze in socialistične delavske internacionale I. W. Albarda je v svojem govoru predvsem opozarjal socialistično mladino na to, da mora biti predvsem ona čuvarica in braniteljica svetovnega miru, ker ne samo v Italiji, Franciji itd., temveč tudi v Nemčiji so na delu tajne sile, da izžovejo nevarnost nove vojne.

V istem smislu je še govoril Karl Heinz iz Dunaja kot predsednik socialistične mladinske internacionale in pa burno pozdravljen predsednik nemškega Reichstaga Paul Löbe. Slednji je zlasti povdarjal, da je društvo narodov pravzaprav le društvo vlad. Glavna zahteva delovnega ljudstva je popolna razorožitev. To razorožitev pa mora delovno ljudstvo šele izvajevati, pri čemur mora sodelovati zlasti socialistična mladina celega sveta.

koliki meri in na kak način bi se moglo dajati brezposelnim podpora tudi v naravi, za slučaj da bi zmanjkalo denarnih sredstev. V bodoči zimi se pričakuje, da bo število brezposelnih doseglo šest milijonov, kar bi znalo povzročiti velike nemire.

Prepovedano zborovanje jeklenih čeladarjev na Saksonskem. Saksonsko notranje ministrstvo je »Stahlhelmu« prepovedalo za 26. in 27. septembra nameravano zborovanje, oziroma paradno provokacijo v Freiburgu.

Umor poljskega poslanca. V soboto je bil v vzhodnogališkem kopališču Truskawiecu umorjen poljski poslanec Holuvko. Umorjeni je pripadal Pilsudskijevemu krilu. Ponoči sta se splazila v njegovo spalnico dva mlada moška ter ga umorila z noži in tremi strelji. Morilca sta v deževni noči utekla. Holuvko je igral važno vlogo v poljsko-ukrajinskem sporu. Zahteval je, da Ukrajinci umaknejo svoje pritožbe v Ženevi, kar so Ukrajinci odklonili. Umor utegne povzročiti novo preganjanje Ukrajincev.

Belgijski profesor Moulin pride pred izredni fašistični tribunal v Rimu. Kakor smo že poročali je bil belgijski profesor Moulin spomladi od fašistov aretiran, češ, da je organiziral zaroto

V. P.:

Prijatelji.

Slika iz življenja otrok tik za fronto med svetovno vojno.

Hrib, kjer sta sedela prijatelja, se je kopal v škrlatnih barvah, ki so jih prinašali s seboj bliski s strelskih jarkov. Dolgo sta opazovala stožce rdečkastega dima. Zdaj je kipnilo tu, zdaj tam — smrt se je smehljala z groznim nasmeškom. Preden sta se vrnila k barakam, je stisnil vojak Stanko v roke bel papir. Pogledal je proti fronti in objel Stanka okoli vratu.

»Če zveš, da me ni več med živimi, pošlji to sliko moji materi!« Govoril je mirno, kakor da je našel najvišjo tolažbo.

Žarometi so sikali nad borovci. Na razriti cesti pod barakami so se zbirali vojaki. Natovorjeni in pijani od ruma, so se odpravljali v järke. Šli so, tekali od čete do čete. Alarm! alarm! je odjeknilo nad glavami napol blaznih ljudi in krdela so se začela pomikati proti fronti. Može so se zibali v mračno daljavo. Stopicali so in se opotekali; glave so jim klonile k tlom, oči so begale po črnih obrisih pokrajine, ki so jo osvetljevali ognjeni prameni.

Alarm! alarm! sredi noči. Može so čuli klic groze. — Ostani zdrav Stanko! Mehak glas je pobožal Stankova ušesa, topla prijateljeva roka mu je stisnila dlan in pogledala sta se poslednjikrat.

Pozdravljen! mu je klical prijatelj, ko je stopal v vrsto zaznamovanih. Odhajali so mračni, podobni ukrivljenim sencam. Otroci so gledali za njimi. Stanko je spremljal z očmi prijateljevo visoko postavo, dokler se ni izgubila v množici gibajočih se teles.

Stanko se je vrnil pozno domov. Sedel je na klopico v kotu kuhinje in se globoko zamislil.

»Kaj ti je?« ga je spraševala mati.

»Stanko, si bolan?«

»Glava me boli, ležem v posteljo.« Narahlo je odprl vrata v izbo, kjer so na starinskih posteljah ležali štirje otroci. Svetloba je udarila iz kuhinje v sobo in prebudila malo triletno Dano. Otrok je zajokal. Stanko je legel na posteljo in tolažil bolno Dano. Zibal jo je na rokah.

»Spančkaj Danica! spančkaj.« Božal je njene zlate laske, dokler je ni vzela mati v svoje naročje.

Sredi noči se je prebudil iz hudih sanj. S ceste so odmevali udarci korakov. Alarm! alarm! je brnelo v

zraku in udarjalo v izbo. Napenjal je ušesa, za vasjo je bučalo. Stopil je k oknu. Na črnem nebu so se potapljale zvezde v ognjenem valovju, ki je od časa do časa pljusnilo tudi skozi okno v izbo. Naslonil je glavo na trdo okensko železje ter se zagledal v vitke bore, kopajoče se v razpenjeni jasnini. Za gozdom so rjovele pobesnele sile in nosile na svojih krilih razdejanje. Tam so umirali in trpeli nedolžni, zblazneli ljudje, — tam je bil tudi njegov prijatelj-vojak. Mislil je nanj. Spomnil se je, kako živo mu je pripovedoval o svoji materi, o sestrah in bratih, ki jih je pustil doma, tam daleč nekje na Štajerskem.

»Kaj je z njim?« se je spraševal Stanko?

Kaj se godi z vsemi, ki jih je videl korakati z upognjenimi tilniki in zagrenjenimi obrazi? Za gozdom se je treslo ozračje, zemlja se je majala. Grmenje je naraščalo in pretilo vasi.

Kadar je bušnilo, je stisnil zobe in srce mu je tolklo od strahu.

Ali ni mogoče treščilo v njegovo bližino? Ali ne gori njegovo življenje v tem požaru?

V izbi se je čulo težko dihanje matere in otrok, ki se je zgubljalo v pesem s fronte. Stanko je slonel pri

oknu kakor okamenel. Zrl je v borovce, dokler ni padla jutranja rosa na brajde pod oknom.

Naslednji dan je bil viharen: aeroplani, bombe, žvižganje na vseh straneh. Obupna napetost med vojaki, ki so odhajali v rove in kaverne, je naraščala od časa do časa. Grozna slutnja je zakrilila nad živimi bitji in se zajedala v mozeg kakor neizmerna pijavka.

Stanko je nosil Dano v naročju. Hodil je okoli barak in vozov ter opazoval vojake. Prišel je v družbi drugih otrok na mali trg sredi vasi. Po cesti so vlekli topničarji ogromen top. Velikanska železna cev je zijala proti nebu, kolesa so škripala pod njeno težo. — Otroci so gledali. Veliko takih naprav so že videli, ko so jih vozili skozi vas, a tako velike pošasti še niso opazili med njimi.

»Ta bo šele grmel,« je pripomnil Svitkov Ivan in zamahnil z roko po zraku.

Stanko se je naslonil na hišni zid. Dana je jokala in potiskala ročico v usta. Boleli so jo zobje. Mimo so hodili vojaki in jo božali. »Ne joči punčka!« so ji klicali, v mislih pa so bili daleč pri svojih otrocih, se strah in bratih.

(Nadaljevanje prih.)

proti fašizmu. Belgijci so silno protestirali proti tej aretaciji, toda brez uspeha. Fašisti so samo pristali na to, da aretirane Mouline lahko brani pred izrednim sodiščem zagovornik Belgijec. Branitelj še do danes ni dobil vpogleda v obtožne akte.

Nenavadna suša, ki jo pri nas ne poznamo. V okolici Lorca v Južni Španiji ni že sedem let deževalo. Vse reke in prekopni so se posušili. Tri leta kmeti že sploh niso nič pridelali. Prizadetih je 25.000 rodbin, ki prosijo za naj jih Španija naseli kje drugje.

Gandhi je odpotoval v London. Ob odhodu Gandhija iz Bombaya se je zbrala ogromna množica prebivalstva, ki ga je obdarovala s kokosi in cvetjem ter se poslavljala od njega. Še preden je Gandhi stopil na ladjo, so se pa spopadli Gandhijevi pristaši in radikali ter je bilo mnogo ranjencev v pretepu. Gandhijevi nasprotniki so prikorakali v pristanisce z zastavami in protestirali proti Gandhiju kot izdajalcu. Gandhi je rekel v svojem nagovoru, da bo v Londonu zastopal vse Indije, predvsem one milijone, ki jim grozi lakota.

Umor policista v Hamburgu. V noči med 27. in 28. avgustom je bil neki hamburški policist na sredi ceste od neznanega kolesarja ustreljen. Kolesar je oddal na policista strel v trenutku, ko je pripeljal mimo ter oddirjal dalje brez sledu.

Banditi so osvobodili jetnika. Krvoprelitje sredi Varšave se je zgodilo dne 20. m. m. Tolpa je napadla tri policijske uradnike, ki so gnali v preiskovalni zapor zloglasnega roparja Michalskega. Na najbolj živahni cesti mesta sta napadla nenadoma policijska uradnika dva mlada tovariša ujetnika in ju ranila z revolverskimi strelji. Roparja sta osvobodila svojega tovariša verig, mu dala v roke revolver in vsi trije so zbežali po ulici iz mesta. Vnela se je prava bitka, v kateri je bil en ropar ustreljen in en pasant ranjen. Oba druga roparja so končno ujeli. Eden od obstreljenih policijskih uradnikov je kmalu umrl, drugi se pa bori s smrtjo. Razumljivo je, da je cestna bitka napravila v mestu veliko vznemirjenje.

Lupo, kralj newyorških roparjev, v rokah policije. Newyorška policija se je končno odločila za borbo proti roparjem, ki postajajo od dne do dne bolj predrzni. Policija je izvedla dne 27. avgusta racijo, pri čemur je ujela 94 roparjev ter raznih zločincev in med temi zelo težko ribo in sicer roparskega kralja, po imenu Lupo. Lupo je Italijan in je obdolžen mnogih zločinov, katere je izvršil v teku 30 let roparskega delovanja.

Volilna zmaga železničarjev svobodne strokovne organizacije v Nemčiji.

Pri volitvah v obratne svete je prejela Enotna zveza (Einheitsverband) nemških železničarjev 71,5 odstotkov obratnih zaupnikov. Volitve obratnih svetov nemških železničarjev, ki so se vršile pred kratkim, niso bile politične. Toda danes imajo baš te volitve velik političen pomen, ker gleda proletarijat celega sveta v Nemčijo, za katero se ne ve, v katero smer bo krenila jutri. Rezultat volitev obratnih svetov na nemških državnih železnicah pa je pokazal, da Hitlerjeva drevesa ne bodo rastle do neba.

Izvoljenih je bilo skupno 16.948 krajevnih obratnih svetnikov. Od teh je prejela Enotna zveza nemških železničarjev (socialistično orijentirana strokovna organizacija) 12.125 ali 71,5 odstotkov, krščanska žel. strokovna organizacija 2946 ali 17,3 odstotkov, Hirsch-Dunkerjeva splošna žel. zveza, to so neke vrste nevtralc, je prejela 726 mandatov ali 4,2 odstotka. Na vse ostale je odpadlo 857 mandatov, to je 5 odstotkov. Tudi neorganizirani so imeli svojo listo, ki je dobila 294 obratnih svetnikov, to je 1,7 odstotkov. Upravičeno se bodo čitatelji vprašali: Kje pa so tedaj tisti skrajno levi ter skrajno desni kričači, ki se

obnašajo kot da bi bila vsa Nemčija že njihova? Volilna statistika je neusmiljena, ki nič ne olepšava, ampak številke povedo, da so prejeli komunisti 679 mandatov ali 4 odstotke in hakenkreuzlerji ali Hitlerjevci 78 mandatov ali 0,4 odstotkov.

V glavni obratni svet pa je prejela Enotna zveza 61,5 odstotkov, krščanski 19 odstotkov, Hirsch-Dunker 6,9, komunisti 11,7, ostanek se razdeli na majhne skupine. Od 25 mandatov glavnega obratnega sveta odpade na Enotno zvezo 16, na krščansko 5, na Hirsch-Dunker 1 in na komuniste 3 mandati. Od 339 mandatov v direkcijah svetih prejme Enotna zveza 231, krščanski 67, Splošna (H.-D.) 15 in komunisti 26 mandatov.

To je torej slika, kako stojijo strokovne organizacije na nemških železnicah, ki so gotovo najbolj važen političen instrument in katere bi baje Hitler zelo rad dobil v svojo oblast. Vse prizadevanje hakenkreuzlerjev pa je bilo zaman. Prejeli niso niti v centralnem niti v direkcijem svetu nobenega mandata.

Strokovno gibanje.

Plenarna seja strokovnih organizacij v Mariboru se bo vršila v nedeljo, dne 6. septembra t. l., ob 9. uri dop. v prostorih »Delavskega doma« na Frankopanovi cesti št. 1 s sledečim dnevnim redom: 1. poročilo medstrokovnega odbora (Strokovna komisija); 2. oblastni in državni kongres ter želje in predlogi mariborskih strokovnih organizacij; 3. raznoterosti. Plenarni seji imajo pravico in dolžnost prisostvovati vsi člani podružničnih odborov. Z ozirom na važnost tega strokovnega zborovanja se vabijo vsi odborniki strokovnih organizacij, da se istega gotovo udeležijo.

Kulturni pregled.

Poročilo prosvetnega oddelka Delavske zbornice v Ljubljani. Ob petletnici obstoja ljubljanske knjižnice Delavske zbornice je napisal s. Ciril Štukelj o poslovanju knjižnice daljše poročilo, ki ga je izdala Delavska zbornica. Poročilo je zelo skrbno sestavljeno in ne navaja samo suhih števk o izposojenih knjigah, temveč skuša podati tudi vzroke za vsak pojav. Takega poročila doslej še ni izdala nobena druga knjižnica, zato je važno ne samo za založnike, temveč za vsakega, ki se peča z narodno kulturo. — Iz poročila razvidimo, da nista naši knjižnici (v Ljubljani in v Mariboru) nikakoli trgovski podjetji, temveč da skušata vzgojiti delavstvo in tudi druge sloje v čitatelje lepih knjig — bodisi leposlovne ali znanstvene vsebine. Prav to vzgojno nalogo treba posebej poudariti in reči moramo, da sta jo obe knjižnici pod vodstvom knjižničarjev uspešno izvršili.

Ljubljanska knjižnica je izposodila v petih letih 177.200 knjig — vsekakor zelo visoko število. Promet je od meseca do meseca naraščal — padel pa je v dobi komisarjata, ki je povzročil obema knjižnicama precej škodo. Članov je imela doslej ljubljanska knjižnica 4200, izmed njih 1489 ročnih delavcev, 1195 akademikov in dijakov, 1214 intelektualcev in 302 raznih poklicev. Največ se je izposodilo nemških knjig, ki so modernejše po vsebini; čim pa so razne slovenske založbe začele izdajati moderne romane, je začel odstotek izposojenih slovenskih knjig naraščati, dasi višine nemških knjig še dolgo, dolgo ne bo dosegel. Odstotek hrvaških in srbskih knjig je le majhen, dasi ima knjižnica na razpolago iz obeh književnosti vsa novejša dela.

Ljudje čitajo najraje romane, poezije si izposojajo večinoma le dijaki. Izmed slovenskih pisateljev je na prvem mestu Ivan Cankar (2913 izposoj), sledi mu Finžgar (1981), dočim je bil pesnik Župančič izposojen samo 185, kljub temu, da ima knjižnica na razpolago 13 njegovih zvezkov. Izmed tujih pisateljev je dosegel prvo mesto E. Wallace s kriminalnimi romani (3704). Socialni pisatelji so bili izposojeni, kakor sledi: Jack London — 1658, U. Sinclair — 521; M. Gorkij — 505, E. Zola — 493, M. A. Nexö — 276, E. E. Kisch — 244, R. Rolland — 191, Ija Ehrenburg in Lo. Frank — 173, Henri Barbusse — 108. Največkrat pa je bil izposojen krasni socialni roman Franka Harrisa »Bomba«.

Izmed znanstvenih knjig čitajo ljudje najraje potopisne in zemljepisne razprave (3017) ter politično literaturo (1640). Za druge panoge znanosti današnji čas ni udoben. Mariborska knjižnica je začela poslovati šele 23. junija 1928, in je izposodila do danes 45.696 knjig — največ leposlovnih. Znanstvenih komaj 4,64 odstot. Članov je: 624 ročnih delavcev, 323 akademikov in dijakov, 293 intelektualcev ter 148 drugih poklicev. Brez dvoma se bo knjižnica še prav lepo razvila, ko se bo iz oddaljenih in neprimernih prostorov preselila v središče mesta.

Prosvetni odsek je nabavljal slovenske knjige za koroške delavce, izposojal pa je tudi delavskim kulturnim društvom skopiturna predavanja (39 predavanj s 3076 diapozitivi).

Talpa.

Ljubljana.

Sumljivi tipi. V pojasnilo »Slov. Narodu« z dne 21. m. m. smo prejeli in objavljamo: Brezposelni, sumljivi tipi in naši parki. Res je. — Težko jih je gledati! — V Zvezdi, v Tivoliju in drugih parkih in na deželi. Težko jih je gledati in težko jih je tudi »spoznati«. Dobro bi bilo, če bi možje, ki so za to postavljeni, vso to stvar nekoliko preresetali, da ločijo luliko od pšenice. Po mojem mnenju bodo, če stvar nekoliko pretuh-tajo, hitro videli, odkod prihaja delomrznost in odkod prihajajo sumljivi tipi. Toda tam niso samo sumljivi tipi in delomrznosti. Tam so tudi pošteni delovni ljudje, ki se počasi še lahko izpremene v sumljive tipe in delomrznosti. Vsi ne, nekateri pa gotovo; zakaj, poznam razmere, ker sem sam delavec. Tudi tisti gospod, ki piše v list, bi lahko postal delomrznost, sumljivi tip in vse, kar imenuje v svojem članku. Sploh bi izgubil veselje do dela, če bi dobival tri siromašne dinarčke na uro ali kvečjemu štiri. Marsikdo, pošten delavec, pravi: »Ne grem delat za tri dinarje na uro, niti če moram poginiti.« Torej, vidite gospod, tako raste delomrznost in tako postajamo delavci-poštenjaki sumljivi tipi in delomrznosti. Delo se pač ne spleča. Delavec več raztrga in zaje kakor zasluži. So pa tudi delavci, ki bi radi delali, magari po 2,50 Din na uro, samo da bi imeli za borno luknjo in črn kruh. Seveda pri tem zaslužku naglo propadajo. Dela torej ni in tudi ne plača se ne! Razumete. — Delavec.

Maribor.

Zadruga je samo za mojstre — za vajence pa ne? Te dni se je zgodil pri neki mariborski zadrugi obrtnikov prav zanimiv slučaj, ki zopet kaže, da smo imeli prav, ko smo svoječasno priporočali posebno organizacijo vajencev, ki bi naj ščitila interese vajencev. Zgodilo se je namreč, da je neki mojster predčasno odpustil vajenca in mu nato še izstavil tudi takšno spričevalo, da fant ni mogel niti drugod nadaljevati svoje učne dobe. Ko pa se je radi tega vajencev oče pritožil pri pristojni zadrugi, ga je odpravil tajnik zadruga z besedami, da je baje zadruga za to tu, da ščiti mojstre, ne pa vajence. Očetu ni preostalo drugega, kakor da se je obrnil za pomoč k odvetniku, ki je moral vložiti tožbo proti mojstru, da ga sodišče nauči, kako mora postopati napram vajencem. Dogodek je skrajno podučljiv ter bo gotovo marsikomu odprl oči.

Nekrepova ulica brez kanalizacije. V Nekrepovi ulici je bilo postavljeno lansko leto nekaj novih hiš, katerih lastnik je stavbni mojster g. Nekrep, po katerem se imenuje tudi omenjena ulica. Ker v tej ulici še ni dograjena kanalizacija, bi se morale odvažati iz greznice fekalije, kar se je pa pri teh stanovanjih od lanskega leta, ko so bila zgrajena, zgodilo samo enkrat. Razumljivo je, da so vsled tega nastali nedostatk, ki naravnost kriče po sanitetni oblasti in vsled katerih morajo pač največ trpeti stranke, ki stanujejo v teh hišah. Hišni lastnik

najbrže čaka z odvažanjem fekalij na to, da se zgradi kanalizacija. Mestnemu magistratu pa se očitno ne mudi posebno z zgraditvijo kanalizacije v tej ulici. So sicer ulice v Mariboru, ki so dobile kaj kmalu kanalizacijo, medtem pa je ostala Nekrepova ulica popolnoma pozabljena. Čudimo se, da pristojna sanitetna oblast vsega tega ne opazi in da ne prisili hišnega lastnika k odpravi teh nedostatkov, a na drugi strani, da ne vpliva in skuša doseči pri mestni občini, da se čimprej izvede v Nekrepovi ulici toli potrebna kanalizacija. Ali ne bi bilo morda boljše, da bi se prirejalo manj banketov in rajši tisti denar žrtvovalo za trajne koristi in potrebe občanov?

Gradba carinskih poslopij. V Mariboru je že več let na dnevnem redu gradba raznih carinskih ter poštnih poslopij. Nešteto krat se je o tem razpravljalo v občinskem svetu. Pripravljeni so bili že tozadevni proračuni in postavke za omenjene gradbe so tudi ponovno krasile naš izredni občinski proračun, toda do realizacije ni prišlo. Financirala bi se cela stvar iz takozvanega kaldrminskega fonda, ki se zbira v hipotekarni banki v korist mariborske občine. Ta fond mora biti že velik, ker ga naša občina še ni skoraj nič izrabila. Vključ obljubam merodajnih, da je že vse pripravljeno za zidanje carinarnice, samo eno še manjka, namreč da bo to vprašanje še v finančnem ministrstvu rešeno, se to vprašanje ne gane z mrtve točke. Bojimo se, da bo še precej časa poteklo, preden bodo pričeli z gradbo omenjenih zgradb. Ni nam končno toliko ležeče na teh zgradbah samih. Izhajali smo brez njih 12 let, pa bi še končno kakšno leto, toda najbolj prizadeti smo mi stavbinski delavci, ker je le malo stavbinskega dela v Mariboru. Da bi se rajši ne govorilo o gradbi carinarnice, ki je postala za nas nekaka fata morgana, ki je včasih prav blizu, potem pa zopet daleč. Letos torej še ni mnogo pričakovati, da se naša želja uresniči z zidanjem carinarnice. Bilo bi pa vsekakor mogoče izvršiti oni del gradbenege programa, ki nima z gradbo carinarnice in pošte nič skupnega in to je tlakovanje cest, in sicer predvsem onega kosa na tovarni kolodvor, kakor tudi Aleksandrove ceste vzdolž postaje. Ta dela bi se lahko takoj pričela izvrševati. Treba bi bilo otvoriti kredit ter pričeti z dovažanjem tlakovanih kock. Znano je, da se kocke v tako veliki meri ne morejo v krajšem času pripraviti. Če bi se torej s tem delom hotelo pričeti spomladi, bi se kocke morale že sedaj začeti dovažati. Zato bo najbrž naš mestni proračun še za leto 1932 olepšan za onih 21 milijonov, ki so ga že nekočkrat krasili. — Stavbinski delavec.

Glavni trg bo dobil drugo lice. Z odstranitvijo starega poslopja takozvanega bivšega rotovža bo dobil Glavni trg kot najbolj prometni del Maribora povsem drugo lice. Poleg hiše, v kateri se nahaja trgovina g. Miloša Oseta pa še stoji par metrov visoka koliba, katero bi se moralo vsekakor tudi odstraniti, ker bo sicer, čim se sezida projektirana trnadstropna trgovska in stanovanjska

hiša, silno kvarila pogled na to fronto. Še boljše bi seveda bilo, da bi se odstranila tudi ob Dravi stoječa tovarna usnja, ki istotako zelo kvari ta del mesta, zlasti če prihajamo iz desnega brega preko mosta. — Svoječasno se je sicer že enkrat nekaj pokrenilo glede ureditve novega modernega tržnega prostora, na katerega bi vendar treba prejšli ali slej misliti. Menda bi bilo težko najti v Mariboru primernejši prostor, kakor bi bil ta za moderno in higijensko urejeno tržišče. S postavitvijo nameravane trinadstropne hiše na omenjenem prostoru pa je za mnogo časa odvzeta možnost, da bi se na tem mestu zgradil tržni prostor, katerega Maribor neobhodno potrebuje. Potrebno pa je, da mesta občina tozadevno nekaj ukrene.

Obrtna nadaljevalna šola v Mariboru opozarja delodajalce in delodajalke ponovno na vpisovanje vajencev in vajenk, ki se vrši vsak dan dopoldne na mestnem načelstvu. Do dne 10. septembra t. l. mora biti delo zaključeno in bo moralo vodstvo šole napram zamudnikom podvzeti zakonite mere, ker ni mogoče pouka začeti, dokler se ne bodo javili vsi učenci in učenke.

Smrtna kosa. V nedeljo, dne 30. avgusta, je ob 5. uri zjutraj na svojem domu Ruška c. 5 umrla 18 letna Ljudmila Otrokar. Preminula je hčerka člana Produktivne zadruga krojačev Ivana Otrokarja. Pogreb pokojnice se je vršil ob številni udeležbi občinstva v torek, dne 1. t. m. Težko prizadeti družini naše sožalje.

Poceni meso. V četrtek, dne 3. t. m., se bo od 7. ure naprej prodalo 25 kg oporečenega govejega mesa na stojnici mestne klavnice po 5 Din, in sicer na osebo največ 2 kg.

Mislite že sedaj na Vašo zimsko oblačila! Največjo izbiro raznovrstnega krzna (čez 300 vrst) imam letos na zalogi po izvanredno nizkih cenah kljub plačilnim olajšavam. L. Ornik, Koroška cesta 9.

Opozorilo staršem! Kupujte za svojo deco sedaj za šolo samo pri nas na Slomškovem trgu 6!

Kako nastajajo nevroze?

Na berlinskem vseučilišču je imel prof. Ernst Kretschmer zelo zanimivo predavanje o učinkih doživljanja na človeško duševnost. Predavanje je bilo zelo dobro obiskano, saj je prof. Kretschmer učenjak, o čigar delih, kakor »Telesna zgradba in značaj« ter »Genijalni ljudje« govori danes ves svet.

Prof. Kretschmer razlikuje predvsem med dvema vrstama doživljanja, ki so lahko zunanji ali notranji. Zanimivo je, da zunanji doživljanji redkokdaj pretresajo kakega človeka tako, da bi ga spremenili kot osebnost ali da bi ostavili v njem trajno sled. Človek razmeroma kmalu pozabi na pr. na doživljanje kakšne strahotne naravne katastrofe, da ji je le ušel. Za silovitimi potresi, katastrofami na parnikih, železnicah ali letalih, za doživljanjem kakšne vojne, kakršna je bila svetovna, v kateri je bil morda celo ranjen, mu čez kratek čas ne ostane drugo, nego obledel spomin.

Veliko težji so primeri »notranjega doživljanja«, ki prečestokrat spremenijo vsega človeka, mu pišejo nadaljnjo

delavec in nameščenec, moraš razmišljati, kako boš najbolje branil svoje interese.

Pomni! Tvoje edino orožje je dobro razširjen in neodvisen delavski list; zato naj bo Tvoja naloga, pridobiti »Delavski Politiki« vsaj enega novega naročnika, katera se je ves čas svojega izhajanja odločno borila za izboljšanje bednega položaja delavcev.

Da zamore »Delavska Politika« vršiti nalogo v polni meri, moraš tudi Ti pomagati s tem, da jo širiš in ji pridobivaš nove čitatelje, oziroma naročnike.

usodo in ostavijo v njem neredko neozdravljive nevroze. Posebno doživljanje nesrečne ljubezni je tu odločilno na človekovo življenje. Običajno je, da se tudi drugo in tretje ljubezensko razmerje zaključi, čeprav ne nesrečno, vsaj brez pozitivnega uspeha, če je propadlo prvo. Tu učinkuje ovirajoče še vedno doživljanje tega prvega in to je že pol nevroze. Zakrknjenost vase, izguba duševnega ravnotežja in samomori pa spadajo kot posledica že med polne nevroze. Tudi razni manjvrednostni kompleksi, kakor preobčutljivost, zasledovalna manija, kverulanstvo, spadajo med nevroze, ki imajo svoj izvor v silovitih duševnih pretresih. Velik pretres zagradi vso osebnost in nevroze, ki se razvijejo iz tega, se stopnjujejo čisto tako, da se lastna osebnost izbriše. Čas in najdba kakršnegakoli novega življenjskega smotra lahko tu pomagata, da se človek polagoma spet uravnovesi. Moderna duševna medicina pa ima svoje posebne metode, ki vedejo običajno hitreje do ozdravljenja in tu je omeniti poleg drugih metode ustanovitelj psihoanalitične šole, dunajskega učenjaka prof. Freuda, ki ga

Vsak zaveden, strokovno in kulturno organizirani delavec mora imeti doma predvsem delavski časopis. Mesečna naročnina »Delavske Politike« znaša Din 10.—, kdor pa tudi tega zneska ne zmora sam plačati, naj si jo naroči skupno s svojim bližnjim sodrugom.

Sodružica! Sodrug! Ne zamudita nobene priložnosti, da opozorita sotrpina in prijatelja, ki še nima »Delavske Politike« naročene, da mora biti predvsem naročnik svojega delavskega lista.

Čim več naročnikov in čitateljev »Delavske Politike«, tem več borcev za delavske pravice!

tudi Kretschmer časti kot velikega mojstra, dasi se v mnogočem ne strinja z njegovimi nauki.

Meh za smeh.

Navihanec.

Milančku dela pravopis velike težave. Pri nekem narekovanju naredi lepo število napak. Ko so oni dan spet pisali po narekovanju, je vsako besedo, ki mu ni prav šla izpod peresa, napisal na več načinov. Na koncu naloge pa je pripisal vljučen poziv:

»Neprimerno črtati!«

Med zakonci.

— Možiček, povej mi, ali bi me imel tudi rad, če bi se ne bila vzela?

— O, še bolj!

Vsakdo mora čitati Fr. Žgečevovo knjigo

o spolni vzgoji

Stane 8 Din in se dobi v vseh knjigarnah. —

MALA NAZNANILA.

Vsi letni naročniki dobe **zastoni** 14 karatno originalno ameriškansko

zlato nalično pero

ali pa **Kürschnerjev ročni leksikon**, (900 strani, 32 tabel) ali eno **prvovrstno radijsko cev**.

Zahtevajte takoj brezplačno na ogled »Radio« welt. Naroča se Administration der »Radio« welt Wien I, Pestalozziggasse Nr. 6, ki prinaša obširne radioprograme, interesantne slike in ima lepo urejene poučne tehnične članke.

Šolske torbice, aktovke, kovčki, preobleke za kovčke, damske torbice, denarnice, pasovi itd. Istotako tudi poceni popravila v novo otvorenjeni torbarni

JOSIP KARLO, MARIBOR, Kopališka ulica štev. 2 (Scherbaumov paviljon).

ELEKTROMEHANIČNA DELAVNICA M. TRABI

Maribor, Vodnikov trg 3, Tel. 2702

Popravlja vse vrste električnih strojev in aparatov, novo ovijanje sežganih elektromotorjev, dynamo-strojev, transformatorjev itd. Lastna preizkuševalnica, točna in kulantna postrežba, zmerne cene, nakup in prodaja porabljenih motorjev in dynamo-strojev.

Pristopajte k zadrugi „DELAVSKE DOM“

r. z. z. o. z. v Mariboru.

Pristopnina znaša 5 Din, delež 125 Din. Vsak delavec, delavka naj smatra za svojo dolžnost, da bo član te delavske zadruga.

V tekstilnem bazarju Vetrinjska ulica št. 15 Maribor

se dobi dobro blago za ženske in otroške obleke po Din 8.—, 10.—, 12.— meter. Oglejte si pred nakupom.

Nabirajte nove naročnike

Kupujte svoje potrebščine pri naših inserentih.

NI POTREBA

skrbeti, kje si boste nabavili **obleke, čevlje, sandale, perilo, klobuke**, ter **vsakdanje potrebščine**, ker kupite iste po zelo solidnih cenah pri

JAKOB LAH, Maribor, Glavni trg 2.

Oglejte si izložbe in zalogo!

PRISTOPAITE K ZADRUGI „DELAVSKE DOM“

Maribor, Frankopanova ulica 1.



Za šolo kupujemo samo na Slomškovem trgu štev. 6. Ljudska tiskarna Maribor.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. - Telefon štev. 2324.

Nalagajte svoje prihranke

v Štajerski hranilnici in posojilnici v Mariboru, Rotovski trg štev. 6.

Posojila dajemo po ugodnih pogojih!

Vloge obrestujemo po 6 1/2% proti trimesčni odpovedi.